

Janusz Ostrowski^{1,2}, Bolesław Rutkowski^{2,3}¹Zakład Historii Medycyny, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa²Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego³Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XXX — Profesor Krzysztof Marczewski

Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. Part XXX — Professor Krzysztof Marczewski

ABSTRACT

The current publication is the 30th one in the series titled “The Fellowship of Honorary Members of the Polish Society of Nephrology”, whose publication in “Forum Nefrologiczne” began in early 2013. In the previous edition, we presented the outstanding Scottish nephrologist and scientist, Professor Alexander Davison. This time, the authors will again present the figure of a Polish nephrologist awarded by the Society with this honourable title. He is the pre-

turely deceased, on the last day of 2019, Professor Krzysztof Marczewski, the outstanding Lublin-based nephrologist, ethicist and holder of many other medical specialties. Initially, he was associated with the Medical Academy in Lublin, and then with the Hospital and the College of Management and Administration in Zamość. He was well-liked and widely-respected by both his colleagues and patients.

Forum Nefrol 2020, vol 13, no 2, 103–106

Key words: Polish Society of Nephrology, honorary members, history of nephrology

Kolejny, 30. już odcinek serii publikacji poświęconych honorowym członkom Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego (PTN), zapoczątkowanej ponad siedem lat temu na łamach „Forum Nefrologicznego” (FN), dotyczy polskiego nefrologa zaczynającego swoją bogatą karierę zawodową w Akademii Medycznej w Lublinie, Profesora Krzysztofa Marczewskiego. Profesor Marczewski otrzymał tytuł członka honorowego PTN stosunkowo niedawno — w 2018 roku, jednak Jego przedwczesna śmierć, która nastąpiła w trakcie obfitującej w możliwości działalności klinicznej i naukowej, skłoniła autorów serii do przybliżenia Jego postaci szerszemu gronu czytelników FN. Przypomnijmy, że bohaterem poprzedniej części był pochodzący ze Szkocji Profesor Alexander Davison, wybitny nefrolog i uczyony [1].

Krzysztof Tadeusz Marczewski urodził się 11 stycznia 1957 roku w Opolu Lubelskim. Studia medyczne ukończył z wyróżnieniem w 1981 roku (otrzymał tytuł Złotego Eskulapa) na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej (AM) w Lublinie. Staż podyplomowy odbywał w szpitalach klinicznych swojej macierzystej uczelni. Bezpośrednio po tym rozpoczął pracę w Katedrze i Klinice Nefrologii AM w Lublinie jako asystent — do 1990 roku, a następnie jako adiunkt — do 1998 roku. W tym samym roku został Kierownikiem Zakładu Etyki w tej samej uczelni. Był także profesorem w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Od 2001 roku związał się z Zamościem. Rozpoczął tam pracę w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II, gdzie pełnił funkcję ordynatora Oddziału Ne-

Adres do korespondencji:

dr hab. Janusz Ostrowski, prof. CMKP
Centrum Medyczne
Kształcenia Podyplomowego
Zakład Historii Medycyny
ul. Kleczewska 61/63, 01–826 Warszawa
tel.: 54 412 96 00, faks: 54 412 96 10
e-mail: janusz.ostrowski@cmkp.edu.pl

►► Był promotorem kilkunastu doktoratów oraz imponującej liczby ponad 200 prac magisterskich i licencjackich ◀◀

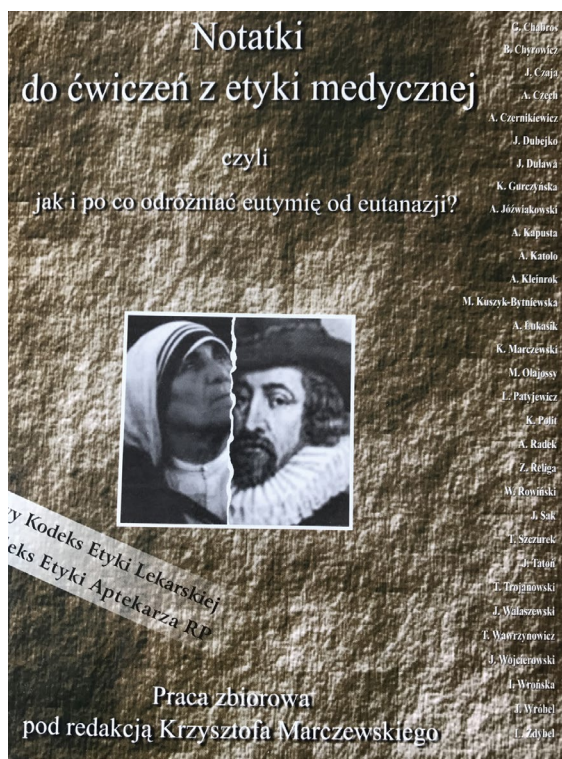
Rycina 1. Profesor Krzysztof Marczewski (ze zbiorów prof. Jarosława Saka)

frologii, Endokrynologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych, Oddziału Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych, a także Oddziału Ratunkowego. Niewątpliwie przyczynił się tym znakomicie do otrzymania w 2014 roku przez zamojski szpital tytułu najlepszego szpitala na Lubelszczyźnie, a w 2015 roku uznania tej jednostki za najlepszy szpital w Polsce pod względem jakości opieki. Od 2004 roku pracował w Zamościu także w Katedrze Fizjoterapii na Wydziale Fizjoterapii i Pedagogiki Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji, gdzie pełnił także funkcję Dziekana. Pracując w wymienionych wyższych uczelniach, był promotorem kilkunastu doktoratów oraz imponującej liczby ponad 200 prac magisterskich i licencjackich (ryc. 1) [2].

W 1986 roku Profesor Krzysztof Marczewski obronił pracę doktorską, w 1995 roku na podstawie dorobku naukowego i pracy zatytułowanej *Ocena niektórych składowych mikrobiałkomoczu u chorych na reumatoidalne zapalenie stawów* uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego, a w 2003 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski nadał mu tytuł profesora w zakresie nauk medycznych [3].

W okresie swojej aktywności zawodowej uzyskał liczne specjalizacje medyczne. W 1984 roku został specjalistą I stopnia w dziedzinie chorób wewnętrznych, w 1988 — II stopnia w tej samej dziedzinie, w 1991 roku — II stopnia w dziedzinie nefrologii, w 1996 roku — w dziedzinie endokrynologii, a w roku 2006 — w dziedzinie hipertensjologii. Od 2009 roku był konsultantem wojewódzkim w tej dziedzinie dla województwa lubelskiego. W tym samym 2009 roku uzyskał specjalizację w dziedzinie balneoklimatologii i medycyny fizykalnej, a w 2012 roku — w dziedzinie geriatrii [4].

Tak szeroki jak profil specjalizacji jest też zakres prac naukowych Profesora. Był autorem bądź współautorem ponad 200 prac naukowych w polskich i zagranicznych czasopiśmiech medycznych, wielu publikacji zjazdowych, a także popularnonaukowych i książek, w których poza tematami ze swoich licznych specjalności medycznych prezentował również poglądy i stanowiska dotyczące historii medycyny, zwłaszcza historii nefrologii, oraz etyki (ryc. 2, 3).

Rycina 2. Kopia strony tytułowej książki *Notatki do ćwiczeń z etyki medycznej* pod redakcją Prof. Krzysztofa Marczewskiego

Profesor Krzysztof Marczewski był członkiem wielu towarzystw naukowych: PTN, Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego (PTE), Towarzystwa Balneologii i Medycyny Fizykalnej. W tym ostatnim pełnił funkcję Członka Zarządu Głównego. Był także członkiem Europejskiej Grupy ds. Etyki w Nauce i Nowych Technologiach przy Komisji Europejskiej.

Profesor uczestniczył też czynnie w licznych konferencjach naukowych i naukowo-szkoleniowych w Polsce i poza jej granicami. Bardzo często występował w charakterze wykładowcy podczas konferencji i zjazdów PTN i innych krajowych towarzystw naukowych (PTE), a także podczas kongresów *European Renal Association — European Dialysis and Transplant Association* (ERA-EDTA). Bardzo ważny był chociażby Jego wykład wygłoszony w czasie sesji *Ethical controversies in organ transplantation* w trakcie 51. Kongresu ERA-EDTA w Amsterdamie w 2014 roku. Podsumowanie Jego wystąpienia znalazło się w pierwszym numerze „Daily Congress News”, wydawanego od pewnego czasu z okazji corocznych kongresów tego prestiżowego międzynarodowego towarzystwa naukowego (ryc. 4, 5) [5, 6].

Za swoje wybitne zasługi organizacyjne i naukowe został wyróżniony wieloma tytułami, odznaczeniami i medalami. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć: Złoty Medal Alberta Schweitzera za wybitne zasługi dla humanizmu, odznaki honorowe „Za zasługi dla Ochrony Zdrowia” i „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”, Złoty Medal za Długoletnią Służbę, Srebrny Krzyż Zasługi oraz członkostwo honorowe PTN. To ostatnie wyróżnienie otrzymał w 2018 roku podczas XXIV Konferencji Naukowo-Szkoleniowej PTN, która odbyła się w czerwcu 2018 roku w Warszawie (ryc. 6) [7].

Profesor Krzysztof Marczewski zmarł przedwcześnie po długiej i ciężkiej chorobie 31 grudnia 2019 roku. W dniu 4 stycznia 2020 roku po nabożeństwie żałobnym w kościele Najświętszej Marii Panny został pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu w Opolu Lubelskim. Liczna grupa przyjaciół, kolegów lekarzy pożegnała swojego wybitnego Kolegę, dobrego i przyjaznego człowieka, wspaniałego nauczyciela, uczonego i lekarza.

Historical Note

The nephrological issues raised during the clinical sessions in the Old Order (Jewish) Hospital of Warsaw

Elzbieta Rybus-Potępa¹ and Krzysztof Marczewski^{1,2}

¹II Department of Internal Medicine Kraśnik and ²Ethics Institute, Medical University of Lublin, Poland

Jews played an important role in Polish society for over 600 years. From 1918 to 1939 they constituted over 10% of society and 20% of doctors were of Jewish origin. Jewish communities founded their own hospitals, among which The Old Order (Jewish) Hospital in Warsaw was the largest and the most important.

The Old Order (Jewish) Hospital in Warsaw was founded in 1799 on the initiative of a Jewish Commune [1]. In its 150-year history, the hospital changed its location five times. It was founded on Nowolipie Street, and its final site, after 1940, was in the Jewish ghetto. The period of the hospital's greatest development and

1903 until 1942. In the period from 1922 until 1938, their contents were reported in the *Clinical Quarterly of the Jewish Hospital*. The periodical was published in Polish and contained French abstracts (one special issue was partially in English; its title page is presented in Figure 1).

It was one of the most remarkable medical periodicals in Poland of those days, thanks to work and determination of many doctors, including E. Flatau and Szawcjer, who on their own also had initiated another publication of the hospital as early as 1903.

Rycina 3. Kopia strony tytułowej artykułu współautorstwa Prof. Krzysztofa Marczewskiego opublikowanego w 2002 roku w „Nephrology, Dialysis & Transplantation”

Rycina 4. Profesor Krzysztof Marczewski w czasie dyskusji podczas 49. Kongresu ERA-EDTA w Paryżu w 2012 roku (© Janusz Ostrowski)

More fairly or more effectively?

How to select patients for treatment

When I was 10, along with the whole world I was pleased with each of the 18 days lived by Louis Washkansky who received a heart transplant by Professor Barnard in December 1967. Naturally I am not wondering why this particular patient was chosen, nor how was the brain death in the donor diagnosed. The Harvard Criteria for Brain Death appeared first in the next year, and the word bioethics three years later.

Since that time transplantation has developed as a serious medical discipline, and overgrown with numerous ethical and legal regulations. The public's expectations have also risen significantly. The life with a transplanted organ has ceased to surprise anyone, but the number of needy is still significantly higher than the possibility of achieving organs.

in more healthy) and significantly shorten the waiting list (unfortunately also at the cost of the most seriously ill). Using only the criterion of justice (a derivative of the waiting time and the risk of death) is likely to reduce efficiency and increase costs (more complications in more ill).

Equal sharing of misery

The pursuit of justice at the expense of efficiency is somewhat like the choice of equal sharing of misery instead of the unequal distribution of wealth. On the other hand a sense of justice is very strong and fulfils an important social function. The high costs of administration of justice, including the earnings of lawyers, are the indirect evidence. The simplest

Krzysztof Marczewski
© Marczewski

its efficiency is a prerequisite for the survival of all other sick and healthy. Number of agents and their different weights which should be included in the actual medical situations is so large that their understanding is quite difficult.

Unfortunately the rules are not perfect

Rycina 5. Kopia streszczenia wykładu Prof. Krzysztofa Marczewskiego w „ERA-EDTA Daily Congress News” z 2014 roku

Rycina 6. Profesor Krzysztof Marczewski otrzymujący tytuł członka honorowego PTN (© Janusz Ostrowski)

STRESZCZENIE

Obecne opracowanie jest już 30. częścią serii zatytułowanej „Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego”, której publikację na łamach „Forum Nefrologicznego” autorzy rozpoczęli z początkiem 2013 roku. Bohaterem ostatniej części był pochodzący ze Szkocji wybitny lekarz nefrolog i uczonec, Profesor Alexander Davison. Tym razem autorzy przedstawiają ponownie postać polskiego nefrologa wyróżnionego przez Towarzystwo tym zaszczytnym tytułem. Jest nim przedwcześnie zmarły

w ostatnim dniu 2019 roku Profesor Krzysztof Marczewski, wybitny lubelski nefrolog, etyk i posiadacz wielu innych specjalności medycznych. Profesor początkowo związany był z Akademią Medyczną w Lublinie, a następnie ze Szpitalem Wojewódzkim i Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Zamościu. Był lekarzem powszechnie lubianym i szanowanym przez kolegów oraz pacjentów.

Forum Nefrol 2020, tom 13, nr 2, 103–106

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, członkowie honorowi, historia nefrologii

Piśmiennictwo

- Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XXIX — Profesor Alexander Davison. *Forum Nefrol.* 2020; 1: 48–52.
- Derkacz M. Odszedł od nas profesor Krzysztof Marczewski; <https://www.medexpress.pl/odszedl-od-nas-profesor-krzysztof-marczewski/75945> (dostęp 20.02.2020).
- www.nauka-polska.pl (dostęp 20.02.2020).
- Matyjaszek-Matuszak B., Derkacz M. Żegnamy Pana Profesora Krzysztofa Marczewskiego; <https://www.ptendo.org.pl/aktualnosci/92-zegnamy-pana-profesora-krzysztofa-marczewskiego.html> (dostęp 20.02.2020).
- Rybus-Potępa E., Marczewski K. The nephrological issues raised during the clinical sessions in the Old Order (Jewish) Hospital of Warsaw. *Nephrol. Dial. Transplant.* 2002; 17: 2084–2086.
- ERA-EDTA Daily Congress News. 2014; 1: 6.
- Ostrowski J., Rutkowski B. Sprawozdanie z XXIV Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego — Warszawa, 21–23 czerwca 2018 r. *Nefrol. Dial. Pol.* 2018; 3: 128–132.